

52 225

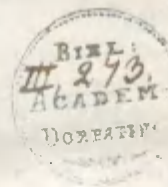
R
2027

Ms. A.

R I, 152 no.

Bibliotheca
Universitatis Dorpatensis
Struve.

Epistola Diui Hieronymi ad
Paulinū presbyterum de omnibus
diuinæ historię libris .

ratis: & venūdatus etiā tyrāno crudelissimo paruit: du/
ctus captiuus vinctus & seruus tñ. quia philosoph⁹ ma/
ior emente se fuit. Ad Titū Liuiū lacteo eloquētiae fonte
manantē: de vltimis Hispaniæ Galliarūq; sinib⁹ quōsdā
venisse nobiles legimus: & quos ad contēplationem sui
Roma nō traxerat uni⁹ hominis fama perduxit. Habuit
illa ætas inauditū omībus sæculis celebrādūq; miraculū
ut urbem tantam ingressi aliud extra urbem quærerent.
Apolloniū siue ille magus ut vulgus loquit: siue phūs:
ut pythagorici tradūt: intrauit Persas: pertransiuit Cau/
casum: Albanos / Scythas / Massagerhas: opulentissima
Indiæ regna penetrauit: & ad extremū latissimo phison
amae transmissō peruenit ad Bracmanas: ut Hiarchā in
throno sedentē aureo & de Tantalī fonte potantē: inter
paucos discipulos de natura de morib⁹ ac de cursu die/
rum & syderū audiret docentē. Inde per elamitas baby/
lonios: Chaldeos: Medos: Assyrios / Parthos / Syros:
Phonices: Arabes: Palestinos: reuersus Alexandriam /
prexit æthyopiā: ut gymnosophistas & famosissimā so/
lis mensam uideret in sabulo. Inuenit ille vir ubiq; quod

discret: & semper pficiēs: semp se melior fieret. Scripsit
super hoc plenissime octo voluminib⁹ Philostratus.

Quid loquar de sæculi hominib⁹ cū Apostolus Paulus
vas electiōis & magister gentium: qui de cōscientia rāti
in se hospitis loquebatur dicēs. An experimentū queri/
tis eius qui in me loquitur Christus: post Damascū ara/
biāq; iustratā: ascendit Hierosolymā ut videret Petrū: &
mansit apud eum diebus quindecim. Hoc etiā mysterio
Hebdoadis: & ogdoadis: futurus gentiū predicator in/
struendus erat. Rursumq; post annos quattuordecim
assumpto Barnaba & Tyro exposuit cū apostolis euan/
gelium: ne forte inuacuū curreret aut cu currisset. Habet
nescio qd latentis energie / viua uox & in aures discipuli
de aitoris ore transfusa fortius sonat. Vnde & Aeschines
cū Rhodī exularet & legeretur illa Demosthenis o. at. o
quā aduersus eū habuerat: mirantibus cunctis atq; lau/
dantibus suspirans ait. Quid si ipsam audissetis bestiā,
sua uerba resonantem.

Nec hoc dico qd sit aliquid in me tale: qd uel possis a me
audire: uel uelis discere: sed quo ardor tuus & discendi

studium etiā absq; nobis per se pbari debeat. Ingeniū do-
cile & sine doctore laudabile est. Non quid inuenias. sed
quid queras consideramus. Mollis cera & ad formandū
facilis: etiā si artificis & plaste cessent manus: tamē virtu-
tis torū est quicquid esse pōr. Paulus Apostol⁹ ad pedes
Gamalielis legem Mosi & prophetas didicisse se gloriā:
ut armatus spiritualib⁹ telis: postea doceret cōfidenter:
Arma em̄ nostræ miliciæ non carnalia sunt: sed potentia
deo ad destructionē munitiōnū & cogitationes destru-
entes: & omnē altitudinē extollentē se aduersus scientiā
Dei & captiuātes omnē intellectu ad obediendū Ch̄o:
& parati subiugare omnē inobediētiā. Timotheū scri-
bit ab infantia sacris litteris eruditum: & hortatur ad stu-
diū lectionis ne negligat gratiā quæ data sit ei per impo-
sitionē manus presbyteri. Tyro precepit ut inter cæteras
virtutes episcopi quas breui sermōe depinxit: scientiam
quoq; nō negligat scripturarū: obtinētem inquit eū qui
secundū doctrinā est fidelē sermonē: ut potens sit exhor-
tari in doctrina sana. & cōtradicētes reuincere.
Sancta quippe rusticitas solū sibi pdest: & quantū edi-

ficat ex uitæ merito ecclesiā Christi: tantū nocet si destru-
entibus nō resistat. Malachias propheta: imo per Mala-
ch iā dñs interrogauit sacerdotes legem. In tantū sacer-
dotis officiū est: interrogatum respondere de lege. Et in
Deutronomio legimus. Interroga patrem tuū & annū-
ciabit tibi: seniores tuos & dicent tibi. In psalmo quoq;
cxviii. Cantabiles mihi erant iustificationes tuæ: in loco
peregrinationis meæ. Et in descriptiōe iusti viri cū eum
arbori uitæ Dauid quæ est in paradiso compararet: inter
cæteras virtutes hoc etiā intulit. In lege dñi uolūtas ei⁹:
& in lege eius meditabitur die ac nocte. Daniel in fine sa-
cratissime visionis ait iustos fulgere quasi stellas: & intel-
ligentes. i. doctos quasi firmamētū. Vides quantū inter
se distant iusta rusticitas & docta iusticia. Alii stellis. alii
cælo cōparantur. Quāq; iuxta hebraicā veritatē utrunq;
de eruditis possit intelligi. Ita em̄ apud eos legim⁹. Qui
aut̄ docti fuerint fulgebūt quasi splendor firmamenti: &
qui ad iusticiā erudiūt multos: quasi stellæ in perpetuas
æternitates. Cur Paulus apostolus vas electionis? Nēpe
quā vas legis & scripturarū sanctarū erat armariū. Pha-

risei stupent in doctrina dñi: & mirantur in Petro & Io/
anne quō legem sciāt cū lras nō didicerint. Quicqd em̄
aliis exercitatio & quotidiana in lege meditatio tribuere
solet: illis hoc spūs sanctus suggererat. Et erant iuxta qđ
scriptū ē dociles Deo. Duodecim annos saluator imple/
verat: & in tēplo sedens de questionib⁹ legis interrogās
magis docet dum prudenter interrogat. Nisi forte ruti/
cū Petrū rusticū Ioannē dicimus: quorum uterq; dicere
poterat. Et si imperitus sermone nō tū scientia. Ioannes
rusticus: piscator indoctus: & vnde illa vox obsecro? In
principio erat verbū: & verbū erat apud deū: & deus erat
verbū? Logos græcæ multa significat. Nam & uerbū est:
& ratio & supputatio: & causa vniūscuiusq; rei per quam
sunt singula quæ subsistunt: quæ vniuersa recte intelligi/
mus in Christo.

Hoc doctus Plato nesciuit: hoc Demosthenes eloquens
ignorauit. Perdam inquit sapientiā sapientiū: & pruden/
tiam prudentiū reprobabo. Vera sapientia perdet falsam
sapientiā. Et qđ stulticia predicationis in cruce sit: tamen
Paulus sapientiam loquitur inter perfectos. Sapientiam

autē nō sæculi huius nec principiū sæculi istius qui de/
struūtur: sed loquitur dei sapientiā in mysterio abscon/
ditam: quā p̄destinavit Deus ante sæcula. Dei sapientia
Christus est. Christus em̄ dei virtus & dei sapiētia. Hæc
sapientia in mysterio abscondita est: de qua & noui psalmi
titulus p̄notatur p̄ occultis filii. In quo sunt oēs thesauri
sapientiæ & sciētiæ dei absconditi. Et qui in mysterio ab/
sconditus erat: p̄destinatus est ante sæcula: p̄destinatus
autē & p̄figuratus in lege & prophetis. Vnde & prophete
appellabātur videntes: quia uidebant eum quē ceteri nō
uidebant. Abrahā uidit diem eius: & letatus est. Aperie/
bātur celi Ezechieli: qui populo peccatori clausi erant.
Reuela inquit Dauid oculos meos: & considerabo mi/
rabilia de lege tua. Lex em̄ spiritalis ē: & reuelatiōe opus
est ut itelligatur: ac reuelata facie dei gloriā cōtēplemur.
Liber in Apocalypsi septem sigillis signatus ostenditur:
quem si dederis homini scienti lras ut legat: respondebit
tibi. Nō possum. Signatus est em̄. Quanti hodie putant
se nosse litteras: tenent signatū librū, nec aperire possūt.

nisi ille referauerit qui habet clauem David. qui aperit &
nemo claudit: claudit & nemo aperit. In actib⁹ Aposto-
lorū sanctus Eunuchus imo vir (sic em̄ eū scriptura co-
gnominat) cū legeret Esaiam prophetam interrogatus a
Philippo. Putas ne intelligis quæ legis respōditq;. Quo-
mō possum nisi aliquis me docuerit. Ego ut de me loq̄r
interim nec sanctior sum hoc Eunucho. nec studiosior
qui de æthiopia: id est de extremis finib⁹ mundi uenit ad
templū: reliquit aulā regiam. & rans amator legis di-
uinæq; sciētix fuit: ut etiā in vehiculo lras legeret sacras.
Et tñ cum librū teneret & uerba dñi cogitatione cōcipe-
ret: lingua uolueret: labiis personaret: ignorabar eū quē
in libro nesciens uenerabatur. Venit Philippus: ostendit
ei Ihesum qui clausus latebat in littera. O mira doctoris
uirtus. Eadē hora credidit Eunuchus: baptizatur fidelis
& sanctus est ac magister de discipulo: plus in deserto
fonte ecclesiæ q̄ in aurato synagogæ tēplo repperit. Hæc
a me p̄stricta sunt breuiter. Ne q; em̄ ep̄istolaris angustia
euagari longi⁹ patiebarur: ut intelligeres te in scripturis

sacris sine p̄uio & mōstrate semitā nō posse ingredi.
Taceo de grāmaticis: & rhetoribus: philosophis: gome-
tris / dyalecticis / musicis / astronomis / astrologis / medi-
cis / quorū scientia mortalibus satis uel utilissima est: &
in tres partes scinditur in doctrinā: rationē & vsum. Ad
minores artes ueniā: & quæ nō tam lingua q̄ manu ad-
ministrantur. Agricole: cemētarii: fabri metallorū / ligno-
rūq; cesores lanarii quoq; & fillones & ceteri qui uariā
supellectilē & uilia opuscula fabricāt: absq; doctore esse
nō possunt quod cupiūt. Quod medicorū est p̄mittūt
medici: tractant fabrilia fabri. Sola scripturarum ars est:
quā sibi passim omēs uendicant. Scribimus indocti do-
ctiq; poemata passim. Hanc garrula anus: hanc delirus
senex: hanc sophista uerbosus: hanc uniuersi p̄sumūt / la-
cerant / docent anteq̄ discant. Alii abdueto supercilio gran-
dia uerba trutinantes: inter mulierculas de sacris litteris
philosophantur. Alii discūt pro pudor a feminis quod
uiros doceāt. Et ne nerū hoc sit quadā facilitate uerbor:
imo audacia edisserunt aliis quod ipsi nō intelligūt. Ja-

ceo de meis similibus : qui si forte ad scripturas sanctas post seculares lras uenerint : & sermone cōposito aures populi mulserint quicquid dixerint hoc legē dei putāt . Nec scire dignantur quid prophete. quid apostoli senserint : sed ad sensum suū incōgrua aptāt testimonia : quasi grande sit & non uiciosissimū dicendi genus deprauare sententias . & ad uoluntatē suā sacram scripturā trahere repugnantem . Quasi nō legerimus homerocentonas & virgiliocentonas : ac nō sic etiā & Maronē sine Christo possimus dicere christianū : quia scripserit . Iam redit & uirgo : redeunt saturnia regna . Iam noua progenies cælo demittitur alto . Et patrem loquērem ad filiū . Nate mee uires mea magna potentia solus . Et post uerba saluato / ris in cruce . Talia prestabat memorans fixusq; manebat . Puerilia sunt hæc : & circulatorū ludo similia : docere qd ignores : imo (ut cū stomacho loquar) nec hoc quidem scire quod nescias .

Vide licet manifestissima est genesis in qua de creatura mūdi : de exordio generis humani . de diuisione terræ : de

confusione linguarū . de descensione nŕq; ad ægyptū scribitur hebreorū . Patet exodus cū decē plagis : cū decalogo : cū mysticis diuinisq; præceptis . In promptu est leuiticus liber l quo singula sacrificia : imo singulæ penæ syllabæ & vestes Aaron : & rotus ordo leuiticos spirāt cælestia sacramenta . Numeri uero nōne totius arithmetice : & prophetie Balaam / & quadraginta duarū mansionū per heremū mysteria continent . Deuteronomi nū uero secunda lex . & euāgelicæ legis pfiguratio : nōne sic ea habet quæ priora sunt : ut tamē noua sint omnia de ueterib⁹ : Hucusq; Moises . huc usq; Pentateuchus / q̄b⁹ quinq; uerbis loqui se uelle Apostolus in ecclesia gloriat̄ Iob exemplar patientiæ . quæ non mysteria suo sermone cōplectitur : Prosa incipit uersu labitur pedestri sermone finitur . omnesq; leges dyalecticæ / ppositione / assumptione / cōfirmatione / cōclusionē determinat . Singula in eo uerba plena sunt sensibus . Et ut de cæteris sileā . resurrectionē corporū sic prophetat : ut nullus de ea manifesti⁹ & cauti⁹ scripserit . Scio inquit q; redemptor meus uir /

uit : & in nouissimo die de terra surrecturus sum & rur/
sum circūdabor pelle mea : & in carne mea uidebo deū :
quē uisurus sum ego ipse : & oculi mei cōspiciuri sunt &
nō alius . Reposita ē hęc spes mea in sinu meo : Veniā
ad Ihesum naue : qui typū dñi nō solū in gestis : uerticiā
in nomine p̄fert . Trāsit Iordanē : hostiū regna subuertit :
diuidit terrā uictori populo . & per singulas viues . uicu/
los . montes . flumina torrentes atq; confinia ecclesię . cę
lestiq; Hierusalem spiritualia regna . describit . In iudiciū
libro quot principes populi tot figure sunt . Ruth Mo/
abitis . Esaie explet uaticiniū dicentis . Emitte agnū dñe
dominatorē terrę de petra deserti ad montē filię zion .
Samuel in Hely mortuo & occisione Saul veterem legē
abolitam monstrat . porro in Sadoch atq; Dauid noui sa/
cerdotii . nouiq; imperii sacramēta testatur . Malachim :
idest tercius & quartus Regum liber a Salomone usq; ad
Iechoniā & a Hieroboā filio Nabath usq; ad Osee qui du/
ctus est in Assyrios regnū Iuda : & regnū describit Israel .
Si historiā respicias ; uerba simplicia sunt . si in litteris læ-

sum latentē inspexeris : ecclesię paucitas & hereticorum
contra ecclesiā bella narrantur . Duodecim prophete in
uni⁹ voluminis angustias coartari : multo aliud q̄ sonāt
in littera p̄figurant . Osee crebro nominat Effraim : Sa/
mariā : Ioseph : lezrael : & uxorem fornicariā & fornicatio/
nis filios & adulterā cubiculo clausam mariti : multo tpe
sedere uiduā : & sub ueste lugubri uiri ad se reditū p̄sto/
lari . Iohel fili⁹ Fatuel describit terrā duodecim tribuū :
eruca / bruchus / locusta : rubigine uastante consumptā &
post euerionē prioris populi effusum iri sp̄m sanctū sup/
feruos dei & ancillas : idest super centū uiginti credentiū
nomina . & effusum iri in cenaculo zion . Qui centū ui/
ginti ab uno usq; ad quindecim paulatī & per incremēta
surgentes : quindecim graduū numerum efficiunt qui in
psalterio mystice cōtinentur . Amos pastor & rusticus
& ruborū mora distringens paucis uerbis explicari non
potest . Quis em̄ digne exprimat tria & quattuor scelera
Damasci & Gaze : & Tyri & Idumee : & filiorū Ammon &
Moab : & in septimo & octauo gradu Iude & Israel . Hic

loquitur ad vaccas pingues quæ sunt in Samaria in ore :
& ruiturâ domû maiorem minorēq; testatur. Ipse cernit
fictorem locustar: & stantem dñm super murû litum uel
adamantinû & vncinû pomorû attrahentē supplicia pec/
catoribus. & famem in terra. nō famem panis. nec sitim
aquæ sed audiendi uerbū dei. Abdias qui interpretatur
seruus dñi per tonat contra edom & sanguinē terrenūq;
fratrem: fratris quoq; Iacob semper emulū hasta percutit
spiritali. Ionas pulcherrima colūba naufragio suo pas/
sionē dñi pfigurans: mundū ad penitentiam reuocat: &
sub nomine Niniue gentibus salutē nunciat. Micheas
Demorasthi coheres Christi vastationem annūciat filiæ
latronis. & obsidionē ponit contra eam: quia maxillam
percusserit iudicis Israel. Naum cōsolator orbis incre/
pat ciuitatē sanguinū: & post euerzionē illius loquitur.
Ecce super montes pedes euangelizantis & annūciātis
pacē. Abacuc luclator fortis & rigidus stat sup custo/
diam suā. & figit gradū super munitionē ut Christum in
cruce contēpletur. & dicat. Operuit celos gloria eius: &

laudis eius plena est terra. Splendor eius ut lux erit. cor/
nua in manibus eius. Ibi abscondita est fortitudo eius.
Sophonias speculator & archanorū Dei cognitor audit
clamorem a porta pisciū & eiulatū a secunda: & cōtricio
nem a collibus. Indicit quoq; ululatū habitatoribus pile:
quia cōtricit omnis populus Chanaan: dispersi sunt vni/
uersi qui inuoluti erant argento. Aggeus festiuus &
letus qui seminauit in lachrymis ut in gaudio meteret:
destruētū templū edificat: deūq; patrē inducit loquentē.
Adhuc unū modicūq; & ego cōmouebo cælū & terram
& mare & aridā: & mouebo omēs gentes. & ueniet de/
sideratus cunctis gentib⁹. Zacharias memor domini
multiplex in prophetia Ihesum uestibus sordidis indu/
tū: & lampadem oculorū septem candelabrūq; aureum
cū totidem lucernis quot oculis: duas quoq; oliuas a si/
nistris lampadis cernit & a dextris: ut post equos nigros
rufos. varios & albos & dissipatas quadrigas ex Effraim
& equū de Hierusalem pauperē regē vaticinetur: & p̄di/
cet sedentem super pullum filium asine subiugalis.

Malachias aperte & in fine oīm pphetarū de abiectiōe
Israel & uocatione gentiū. Nō est mihi ait uolūtas in uo
bis: dicit dñs exercituū: & munus non suscipiā de manu
uestra. Ab ortu em̄ solis usq; ad occasum magnū est no/
men meū in gentibus: & in omī loco sacrificatur & offer
tur nomini meo oblatio munda. Esaiam: Hieremiam
Ezechiel: & Daniel: quis potest uel intelligere, uel expo
nere. Quorū primus nō prophetiā uidetur mihi texere:
sed euangeliū. Secundus virgam nuceam & ollam suc
centam a facie aquilonis: & pardū spoliatū suis colorib⁹
& quadruplex diuersis mectis nectit alphabetum.
Tercius principia & finem tantis habet obscuritatib⁹ in
uoluta: ut apud hebræos ipse partes cū exordio geneleos
ante annos triginta non legantur. Quartus uero qui &
extremus inter quattuor prophetas temporū cōsciū: &
totius mundi philohistoricos lapidem p̄cisum de mōre
sine manibus & regna omīa subuertentē claro sermone
pronūciat. Dauid Simonides noster Pindarus & Al
cheus Flaccus quoq; catulus atq; serenus Christum lyra

p̄sonat: & in decachordo psalterio ab inferis excitat re/
surgentē. Salomon pacificus & amabilis dñi: mores
corrigit: naturā docet: ecclesiā iungit & Christū: sancta/
rūq; nuptiarū dulce canit epithaiamiū. Hester i eccle/
sia typo populū liberat de periculo: & interfecto Aman
qui interpretatur iniquitas: partes cōiuii & diem celebrē
mittit in posteros. Paralipomenon liber: idest instru
menti veteris epitomæ: tantus ac talis est: ut absq; illo si
quis scientiā scripturarū sibi uoluerit arrogare seipsum
irrideat. Per singula quippe nomina iuncturasq; uerborū
& p̄termisse in regū libris tangūtur historie: & innume
rabiles explicātur euangelii questioes. Esdras & Ne
emias adiutor uidelicet & consolator a dño: in uno uo
lumine artatur: instaurant templū: muros extruunt ciui
tatis omnisq; illa turba populi redeuntis in patriā: & de
scriptio sacerdotū leuitarū israel: profelitorū ac per sin
gulas familias murorū ac turrium opera diuisa: aliud in
cortice p̄ferunt: aliud in medulla retinēt. Cernis me scri
pturarū amore raptū: excessisse modū epistolæ: & tamē

nō impleſſe quod uolui. Audiuius tantum quid noſſe
quid cupere debeamus : ut & nos quoq; poſſumus di/
cere . Concupiuit anima mea deſiderare iuſtificationes
tuas in omni tēpore . Ceterū illud ſocraticū impletur in
nobis . Hoc tantū ſcio quod neſcio . Tangam & nouum
breuiter teſtamentū . Mattheus : Marcus . Lucas & Io
annes : quadriga dñi & uerū Cherub quod interpretatur
ſcientiæ plenitudo per totū corpus oculati ſunt : ſcintille
emicāt : diſcurrūt figura : pedes habent reſtos : & in ſub/
lime tendentes . terga pennata & ubiq; uolantia tenēt fe
mutuo : ſibiq; perplexi ſunt : & quaſi rota in rotā uoluunt
& pergunt : quocūq; eos flatus ſpiritus ſancti pduxerit .
Paulus Apoſtolus ad ſeptem ſcribit eccleſias : octaua em̄
ad hebræos a pleriq; extra numerū ponitur . Timotheū
inſtruit ac Tytū & Philomenem p fugitiuo famulo dep/
catur : ſuper quo melius tacere puto : q̄ pauca ſcribere .
Actus Apoſtolorū nudā quidē uidentur ſonare hitoriā
& naſcentis eccleſiæ infantiam texere : ſed ſi nouerimus
ſcriptorē eorū . Lucā eſſe medicū cuius laus eſt in euāgē /

lio : an iaduerrimus pariter om̄ia uerba illius animæ lan/
guētis eſſe medicinā . Iacobus . Petrus . Ioannes . Iu/
das . ſeptem epiſtolas ediderunt tam myſticas q̄ ſuccin/
ctas & breues pariter ac longas breues in uerbis longas
in ſententiis : ut rarus ſit qui nō in earū ſecutiat leſtione .
Apocalypſis Ioannis tot habet ſacramenta quot uerba :
Parum dixi & p merito uoluminis laus om̄is inferior ē .
In uerbis ſingulis multiplices latent intelligentiæ . Oro
te frater chariſſime inter hæc uiuere . iſta meditari . nihil
aliud noſſe . nihil aliud querere . Nōne uidetur tibi iā hic
in terris regni celeſtis habitaculū ? Nolo ut offendaris in
ſcripturis ſanctis ſimplicitate & quaſi utilitate uerborū
quæ uel uitio interpretū . uel de induſtria ſic prolate ſunt
ut ruſticā cōditionē facilius inſtruerent : & in unā eadēq;
ſententiā aliter doctus : aliter ſentiret indoctus . Nō ſum
tam petulans & hebes ut hæc me noſſe pollicear : & eorū
fructus capere in terra quorū radices i cælo fixe ſunt : ſed
uelle fateor : ſedenti me pfero magiſtrū renuens comitē
ſpondeo . Petenti datur : pulſanti aperitur : querēs inue/
Ciii

